

Asia: VN/32825/2024

Hallituksen esitys eduskunnalle opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan virastouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Tanssin aluekeskusverkosto on perehtynyt lausuntopyyntöön ja esitysluonnokseen opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan virastouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi (VN/32825/2024) ja kiittää mahdollisuudesta lausua siitä. Tanssin aluekeskusverkosto keskittyy lausunnossaan kommentoimaan uuden Kulttuuriviraston perustamista.

VIRASTOUUDISTUS

Tanssin aluekeskusverkosto ei tunnista toiminnallisia perusteita Taiteen edistämiskeskuksen ja Kansallisen audiovisuaalisen instituutin yhdistämiselle; virastojen toimialat, tehtävät ja toiminnot eroavat merkittävästi toisistaan. Esitys ei anna selvää kuvaa siitä, mitä hyötyjä toiminnallisesti keinotekoiselta näyttävä yhdistäminen toisi. Esityksessä esiintuodut uudistuksen tavoitteet mm. synergiaedut, eivät ole uskottavia Taiteen edistämiskeskuksen ja Kansallisen audiovisuaalisen instituutin yhdistymisen osalta. Verkosto pitää myös hallinnollisesti epäloogisena sitä, että Suomen elokuvasäätiö on jätetty uudistuksen ulkopuolelle.

TAITEEN AUTONOMIAN TAKAAMINEN

Tanssin aluekeskusverkosto esittää huolensa taiteen vapauden ja autonomian turvaamisesta lakiuudistuksessa. Kulttuurivirastoa koskevaa lakia säädettäessä on kiinnitettävä erityistä huomiota vertaisarvioinnin säilymiseen sekä ns. arm's length -periaatteeseen; päätöksenteko apuraha- ja valtionavustusasioissa täytyy perustua taiteen kentän systeemiseen, taidealakohtaiseen ja alueelliseen asiantuntemukseen sekä sen on oltava riittävän etäällä poliittisesta päätöksenteosta. Pelkät lainkohdan perustelut eivät riitä turvaamaan taiteen autonomiaa. Lakiin tulee lisätä vertaisarvioinnin periaate, jotta lain perusteluissa esille tuotu asiantuntijapankki tai vastaava arviointipooli todella otettaisiin käyttöön.

Tanssin aluekeskusverkosto pitää myös tärkeänä taide- ja kulttuurineuvostoa koskevaan 4§ lisättävän, että taidekenttää kuullaan ennen neuvoston nimeämispäätöstä. Lisäksi laissa, tai vähintäänkin lain perusteluissa, tulisi mainita, että neuvostossa tulee olla edustettuna taiteen tekemisen ja taidekentän asiantuntemusta. Keskeistä on, että neuvoston puheenjohtaja ja jäsenten toimikauden kesto ja peräkkäisten toimikausien enimmäismäärää on rajattu laissa. Taide- ja kulttuurineuvoston ja viraston toimivallan jakautumisesta on syytä määrätä laissa tarkemmin kuin nyt on esitetty.

VIRASTON TEHTÄVÄT

Tanssin aluekeskusverkosto pitää tärkeänä, että lakiin kirjataan koskien Kulttuuriviraston tehtäviä nyt mainittujen lisäksi "osallistua taiteilijoiden toimeentuloedellytysten edistämiseen". Eri taiteenalojen rakenteet ovat erilaisia, uusia taiteenaloja syntyy ja alojen kehitys on eri vaiheissa. Esimerkiksi tanssitaidetta voidaan pitää rakenteiltaan nuorena taidemuotona (mm. tanssitaiteen korkeakoulutasoinen koulutus alkoi vasta 1980-luvulla), jonka rakenteet ovat hauraita ja näin ollen taiteilijoiden toimeentuloedellytykset haastavia.

ALUEELLISEN YHDENVERTAISUUDEN VARMISTAMINEN

Tanssin aluekeskusverkosto esittää huolensa siitä, että hallituksen lakiesitysluonnoksen myötä laissa ei mainita enää alueellisia taidetoimikuntia, alueellisia toimipisteitä tai niitä korvaavia järjestelyjä, joilla turvataan Kulttuuriviraston tehtävien vaatima alueellinen asiantuntemus ja taiteen alueellinen saatavuus. Virastouudistuksen yhteydessä on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että alueellinen yhdenvertaisuus toteutuu jatkossakin niin taiteen tekijöiden kuin kokijoidenkin osalta.

Tampereella 30.1.2025

Maija Hoisko

puheenjohtaja

Tanssin aluekeskusverkosto

Tanssin aluekeskusverkosto on valtakunnallinen tanssin asiantuntijataho, alan rakenteiden, tanssin ilmaisuvoiman ja -laadun kehittäjä. Tanssin aluekeskusverkostoon kuuluu kuusi keskusta; Itä-Suomen tanssin aluekeskus, Keski-Suomen Tanssin Keskus, Läntinen tanssin aluekeskus, Pirkanmaan Tanssin Keskus, Pohjanmaan tanssin aluekeskus sekä Pohjoisen tanssin aluekeskus: Jojo - Oulun Tanssin Keskus ja Routa Company. Tanssin aluekeskusverkoston toiminta käynnistyi vuonna 2004.

Tanssin aluekeskusverkosto on tanssin vapaan ja freelancerkentän suurin ja laaja-alaisin työllistäjä ja suomalaisen tanssin kentän merkittävä kansainvälistäjä. Verkosto on yleisötyön, tanssin soveltavan käytön, yhteisötanssitoiminnan ja kulttuurihyvinvoinnin edelläkävijä ja kehittäjä.

Meska Sanna

Tanssin aluekeskusverkosto - Tanssin aluekeskusverkosto